

Start základních registrů veřejné správy se blíží

Dnem 1. 7. 2012 by měly vstoupit do ostrého provozu **základní registry veřejné správy** sestávající z registrů: obyvatel, osob, územní identifikace, adres a nemovitostí a práv a povinností. Na tomto unikátním projektu, který má přispět k dalšímu zvyšování kvality a efektivnosti veřejné správy, se významně podílí i Český statistický úřad budováním základního registru osob.

Vzhledem k tomu, že do zahájení provozu zbývá jen několik měsíců, je vhodné upozornit, v jaké fázi se v současné době jednotlivé projekty základních registrů nacházejí a jakým způsobem ovlivní fungování veřejné správy, její komunikaci a následně služby občanům.

Přínosy základních registrů

Základní registry budou obsahovat aktuální (nehistorické) základní identifikační, lokalizační a doplňkové údaje o územních prvcích a územně-evidenčních jednotkách, občanech ČR, cizincích žijících v ČR, právnických osobách, podnikajících fyzických osobách a orgánech veřejné moci. Tyto údaje budou všechny orgány veřejné správy přebírat do svých evidencí a využívat jako zaručené, platné a aktuální bez nutnosti dalšího ověřování. V praxi to bude znamenat, že změna referenčního údaje se ohlásí jenom jednou a ostatní oprávněné orgány veřejné správy jej získají automatizovaně prostřednictvím informačního systému základních registrů. Občané tedy přestanou obíhat úřady

a vyplňovat opakovaně stále stejné údaje, ale místo nich budou naopak obíhat informace.

Prostřednictvím kontaktních míst CzechPoint nebo datových schránek budou mít občané možnost zjistit, jaké referenční údaje se o nich vedou a které orgány veřejné moci jejich údaje v minulém kalendářním roce využívaly.

Dalším pozitivem základních registrů je vyřešení současných problémů souvisejících s nejednotností, multiplicitou a neaktualností jednotlivých evidencí a informačních systémů orgánů veřejné moci. Využívání jednotných údajů ze základních registrů v rámci všech evidencí veřejné správy bude mít pozitivní vliv na jejich kvalitu, čímž se otevřou možnosti pro zlepšení rozsahu a kvality poskytovaných služeb. Zároveň dojde k zefektivnění administrativních úkonů a k výraznému snížení rizika využívání chybných údajů pro rozhodování.

Registr osob bude garantovat údaje o všech typech právnických osob a jejich organizačních složkách, podnikajících fyzických osobách, zahraničních osobách a organizačních složkách státu. Údaje budou do registru osob zazname-

nány přímo z jednotlivých agend, které si vedou údaje o těchto osobách, a jejich správci budou garantovat aktuálnost a správnost zapsaných údajů. Bude tak překonána stávající roztržitost vedení údajů o jednotlivých typech osob.

Změní se také způsob přidělování identifikačních čísel. Po zprovoznění základních registrů je bude na žádost oprávněných orgánů veřejné moci přidělovat registr osob. I nadále bude platit pravidlo, že každá osoba může mít přiděleno pouze jedno identifikační číslo bez ohledu na to, zda je evidována ve více agendách. V praxi to bude znamenat, že např. podnikající fyzická osoba dostane přiděleno pouze jediné identifikační číslo, které jí bude ponecháno, i když svou podnikatelskou činnost přeruší nebo ukončí pro případ, že začne v budoucnu podnikat znovu. Identifikační čísla přidělená před zahájením provozu základních registrů zůstanou nadále v platnosti.

Uvedení základních registrů do praxe dále posiluje ochranu a bezpečnost osobních údajů vedených v rámci veřejné správy. V této souvislosti vzniká orgánům veřejné správy povinnost používat k jednoznačnému určení fyzické oso-

by agendový identifikátor fyzické osoby (AIFO). Každá agenda bude mít pro danou osobu přiřazen vlastní unikátní identifikátor. Jedná se o ochranný prvek, kterým se zabrání neoprávněnému propojení osobních údajů fyzické osoby z různých agend. Přidělování AIFO jednotlivým agendám a jeho odvození ze zdrojového identifikátoru bude mít na starost informační systém ORG spravovaný Úřadem na ochranu osobních údajů.

Činnost základních registrů se neomezí pouze na poskytování referenčních údajů. Prostřednictvím informačního systému základních registrů si budou orgány veřejné správy vyměňovat historické a další individuální údaje ve flexibilním a standardizovaném prostředí na základě jasně stanovených pravidel a oprávnění obsažených v registru práv a povinností.

V neposlední řadě bude vybudování základních registrů přínosem pro samotnou státní statistickou službu. Konsolidace dat v evidencích a informačních systémech státní správy se promítne rovněž do zvýšení kvality statistických registrů, přípravy statistických šetření a tvorby statistických informací.

Stav projektů základních registrů

V průběhu prosince 2011 proběhlo připojení základních registrů k informačnímu systému základních registrů. Tím bylo zahájeno ověřování fungování základních registrů jako celku. Zjišťuje se, jak probíhá komunikace mezi základními registry a jak lze komunikovat se základními registry ze strany editorů z pozice uživatelů. V současné době probíhá primární plnění, které by mělo být ukončeno do konce března 2012. Od dubna 2012 je plánováno spuštění ověřovacího provozu základních registrů s cílem optimalizovat provoz soustavy a umožnit připojení významných uživatelských agendových informačních systémů, kterými jsou registry pojištěnců důchodového pojištění, plátců pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, plátců daní a další.

Registr osob

Tato etapa je náročná zejména pro registr osob, který má ze všech základních registrů největší počet editorů – celkem 58 agendových informačních systémů, kterých může být v případech fyzických osob – podnikatelů k jedné osobě i několik. K 10. 2. 2012 se podařilo do registru osob zavést téměř 2,5 mil. z celkového počtu asi 3 mil. osob. Tohoto počtu se dosáhlo naplněním údajů z registru živnostenského podnikání a z obchodního rejstříku. Následně bude probíhat plnění registru osob z dalších evidencí orgánů veřejné moci, včetně přibližně čtyř tisíc obecních úřadů. Tato část je náročná právě s ohledem

Doprovodné aktivity

Se spuštěním základních registrů souvisí další doprovodné aktivity, kterými jsou:

- procedura ohlašování agend, v rámci které orgány veřejné správy poskytují informace o svých agendách a stanovují oprávnění přístupu k referenčním údajům základních registrů,
- realizace projektu Jednotný identitní prostor (JIP), který připravuje podmínky pro ověřování přístupu pracovníků jednotlivých agend k základním registrům,
- připojování vybraných informačních systémů veřejné správy na informační systém základních registrů,
- umístění techniky pro zajištění provozu základních registrů v datových centrech,
- zabezpečení a financování provozu základních registrů po zahájení ostrého provozu. Tímto problémem se zabývá nově zřízená meziresortní pracovní skupina složená z vedoucích představitelů institucí, které jsou správci jednotlivých základních registrů.

na koordinaci velkého množství agendových informačních systémů s relativně malým podílem na celkovém počtu osob v registru osob.

V rámci projektu registru osob se věnuje velká pozornost přípravě integrovaného agendového informačního systému (ROS-IAIS), který má sloužit pro připojení těch editorů registru osob, kteří v současnosti nevedou evidence ve vlastních informačních systémech nebo by jejich přímé připojení na informační systém základních registrů nebylo efektivní. Předpokládá se, že ROS-IAIS bude v průběhu března této skupině editorů zpřístupněn za účelem primárního plnění registru osob.

ČSÚ připravuje metodické materiály a pořádá pravidelná pracovní setkání s editory registru osob tematicky zaměřená na ověření úplnosti a správnosti údajů v jejich evidencích a primární plnění

registru. Pro obce místo pracovních setkání volí specifický přístup šíření potřebných informací prostřednictvím datových schránek a internetu.

Dále je dokončována specifikace služeb základních registrů, pomocí kterých probíhá komunikace se základními registry (zázpisy údajů, změny, výmazy, notifikace změn a čtení). Předpokládá se, že definitivní seznam služeb, které budou základní registry poskytovat po zahájení ostrého provozu, zveřejní Správa základních registrů dne 15. 3. 2012.

Předpoklady úspěchu

Z hlediska správného fungování základních registrů je úspěšná realizace jednotlivých projektů pouze jedním z rozhodujících faktorů. Dalším neméně důležitým předpokladem je připravenost všech orgánů veřejné správy na práci se

systémem základních registrů. Je zapotřebí, aby se této přípravě věnovala plná pozornost. Především je nutné si uvědomit, že po zavedení základních registrů nebudou orgány veřejné správy oprávněny požadovat referenční údaje vedené v základních registrech přímo od občanů nebo právnických či podnikajících fyzických osob, což může vážně ohrozit fungování jejich agend.

Propagaci základních registrů se proto věnuje velká pozornost. Informace jsou zveřejňovány zejména na portálu Správy základních registrů (<http://www.szrcr.cz/>), který kromě stručné charakteristiky všech základních registrů obsahuje také metodické a další vysvětlující materiály rozdělené podle toho, zda jsou relevantní pro ústřední orgány, kraje, obce, podnikatele, občany nebo vývojové týmy. Základní registry budou také tématem Konference ISSS v Hradci Králové, která se uskuteční ve dnech 2.–3. dubna 2012. ČSÚ pro tuto konferenci připravuje vystoupení s aktuálním stavem řešení projektu registru osob a prezentační stánek, v rámci něhož bude poskytovat informace o základním registru osob.

Základním registrům se také věnuje i webový portál www.egoncentrum.cz a rámcové informace lze nalézt i na webových stránkách <http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-verejne-spravy.aspx> a <http://www.isvs.cz>.

Stanislav Palas,
Zdeňka Polednová, Michal Čigáš
odbor statistických registrů